

دیپلماسی یوتیوب

● مازیار ناظمی

مدرس دانشگاه و تهیه‌کننده رادیو گفت‌وگو

بگیرد و به جمع تولیدکنندگان محتوا در این سایت پرتعداد اضافه گردد. دامنه یوتیوب دقیقاً در ۱۵ فوریه ۲۰۰۵ فعال شد و سایت به تدریج در ماه‌های بعد راه‌اندازی شد. شش ماه بعد در ماه می ۲۰۰۵ سایت به طور رسمی و عمومی افتتاح شد. در ۱۳ نوامبر به دنبال موفقیت خیره‌کننده یوتیوب، گوگل یوتیوب را به مبلغ ۱۶۵۰ میلیون دلار خرید.^۵

چرا سایت یوتیوب انتخاب شد؟

براساس جدیدترین آمار مربوط به موتورهای جست‌وجو در ماه اوت، سایت ویدیویی یوتیوب نسبت به یاهو^۶ ترافیک جست‌وجوی بیشتری به دست آورده است. سال‌هاست که گوگل موتور جست‌وجوی شماره یک بوده و یاهو و مایکروسافت نیز به دنبال آن قرار داشته‌اند اما بر اساس آمار جدید منتشرشده از سوی موسسه آمار و تحقیقات کام اسکار، سایت اشتراک‌گذاری ویدیویی یوتیوب که در مالکیت گوگل است برای نخستین‌بار یاهو را پشت سر گذاشته و جایگاه دوم را کسب کرده است. آمارهای کام اسکار بر مبنای ۱۱/۷ میلیارد جست‌وجوی انجام‌شده بوده که ۷/۶ میلیارد آن در گوگل، ۲/۶ میلیارد در یوتیوب، ۲/۴ میلیارد در یاهو و یک میلیارد آن در مایکروسافت صورت گرفته است.^۷

انتشار پیام تبریک نوروزی باراک حسین اوباما رئیس جمهور آمریکا بر روی سایت یوتیوب یکی از تحولات قابل بحث رسانه‌ای ابتدای سال جدید (۱۳۸۸) بود.

باراک اوباما - رئیس جمهور آمریکا - روز ۳۰ اسفندماه ۱۳۸۷ در پیامی تلویزیونی، به طور مستقیم سال جدید شمسی را به مردم و دولت ایران تبریک گفت. از جمله نکات جالب توجه در طراحی این پیام این بود که اوباما بر خلاف سیاست دولت بوش، که ایران را جزو «محور شرارت» به حساب می‌آورد، در پیام خود از «ملت بزرگ ایران» یاد کرد و در پایان پیام خود عید نوروز را به زبان فارسی به ایرانیان تبریک گفت و تأکید کرد که «اکنون زمان برای دیپلماسی دوجانبه فراهم است».^۲ کارشناسان مسائل سیاسی بر این باورند که باراک اوباما با «دیپلماسی یوتیوب» افکار عمومی را برای تغییر عمده در قبال مشکل ایران در ماه‌های آینده آماده می‌کند. انتشار این پیام یک هفته رسانه‌های ارتباط-جمعی جهان را تحت تأثیر خود قرار داد. اوباما با توجه به آنکه پیام خود را از طریق پایگاه اینترنتی یوتیوب برای دولت ایران فرستاد، در واقع «دیپلماسی یوتیوب»^۳ را نیز برای نخستین‌بار در جهان رواج داد.

یوتیوب چیست؟

سایت یوتیوب^۴ به وسیله چاد هرلی، استیون چن و جواد کریم به وجود آمد. آنها پس از موفقیت سایت فلیکر که برای اشتراک‌گذاری تصاویر بود به فکر افتادند تا سایتی برای اشتراک‌گذاری فیلم بسازند. توانمندی مهم یوتیوب وارد شدن آن به عنوان بخش مهمی از خبرنگاری شهروندی است، به گونه‌ای که هرکسی به راحتی با ثبت نام اولیه کد کاربری دریافت می‌کند و از این لحظه کافی است آدرس ویدئو را بدهد و لینک دانلود

آیا دیپلماسی یوتیوب موفق می‌شود؟

این یک حقیقت است که در دنیای جدید رسانه‌ای، مخاطبان تنها مصرف‌کنندگان اطلاعات نیستند، بلکه می‌توانند به راحتی نظرهای خود را منتشر کنند و ارتباط از حالت فرد با جمع به صورت جمع با جمع درآمده و فرایند ارتباط مخاطب‌محور شده است. تنوع کانال‌های ارتباطی

و چندرسانه‌ای، قدرت انتخاب را افزایش داده است. بنابراین طبیعی است که طراحان رسانه‌های کاخ سفید نیز از ویژگی‌های رسانه‌های جدید از جمله تعاملی بودن برای ارتباط با مخاطبان عام و پاسخ به سؤالات مستقیم آنها بهره بگیرند. «آکس و اتانکا» کارشناس مسائل خاورمیانه از موسسه Jane's Information Groop در این باره می‌گوید: به اعتقاد من ویژگی قابل توجه این پیام، نحوه انتشار آن است، زیرا طراحان پیام این بار از درجه اینترنت وارد شده‌اند و با استفاده از این رسانه به عنوان رسانه‌ای زیرپوستی در ایران هزاران کاربر اینترنت را هدف گرفته‌اند.^۸ سیمور هرش^۹ - روزنامه‌نگار بنام آمریکایی و برنده جایزه ادبی معتبر پولیتزر- در گفت و گویی با شبکه پرس تی وی (Press TV) ایران در پاسخ به این که چرا با وجود پیش‌بینی‌هایش، آمریکا در زمان بوش به ایران حمله نکرد گفت: با وجود تمایل آمریکا و اسرائیل در زمان ریاست- جمهوری بوش برای حمله به ایران، بی‌اقبال عمومی در جامعه آمریکا و درگیری ناموفق اسرائیل با حزب‌الله و حماس مانع این اقدام شد و معتقد افکار عمومی در آمریکا مانع این اقدام جنون‌آمیز بوش شد و اکنون اوپاما و مشاورانش به دنبال مطرح کردن ایده گفت‌وگو هستند و می‌خواهند از هر طریقی پیامشان را به مردم در داخل ایران برسانند.^{۱۰}

یوتیوب ابزاری در خدمت گفتمان قدرت هوشمند

حسن عابدینی^{۱۱} - کارشناس ارتباطات و تحلیل‌گر مسائل رسانه‌ای - می‌گوید: شکست راهبرد محافظه‌کاران جنگ‌طلب کاخ سفید در بهره‌گیری از قدرت سخت برای چالش‌های گیتی موجب گرایش تصمیم‌سازان جدید کاخ سفید از «تغییر نظام» به «فلج‌کردن نظام» شده است. قدرت سخت نه فقط نتوانست سیاست تغییر نظام در ایران را عملی سازد بلکه موجب افزایش تنفر از ایالات متحده آمریکا در جهان شد. رویکرد جدید به «قدرت هوشمند» شهرت یافته است. پیام نوروزی رئیس‌جمهور - باراک اوپاما - به مردم و دولت ایران را می‌توان در قالب بهره‌گیری از راهبرد قدرت هوشمند گنجانید. اوپاما در گفتارش که طبعاً هنوز در رفتار تبلور نیافته است، ترکیب ماهرانه‌ای از مؤلفه‌های قدرت نرم و سخت را به کار گرفته است.

پیام رئیس‌جمهور - اوپاما - از نگاه تاکتیک‌های تحلیل گفتمانی (واژه‌سازی، طرد و جذب) به‌گونه‌ای از دگرگونی آرام در کلام خبر می‌دهد. باراک اوپاما در این پیام تا حدودی از رویکرد شکاف دولت - ملت فاصله گرفته و مردم و رهبران ایرانی را در کنار هم و به طور مستقیم مخاطب قرار داده است. در این پیام با نمادسازی از نوروز برای بازآفرینی فصلی نو در سه دهه روابط تیر و تار دو کشور به استعاره از بازتعریف نقاط مشترک، امیدواری‌ها و رؤیاهای مشترک برای پیوند مناسبات تهران - واشنگتن سخن گفته است. این استاد ارتباطات معتقد است همانگونه که ایرانیان در گذر زمان مقهور قدرت سخت نشده‌اند، طبعاً امکان اجرای راهبردها هر چند هوشمندانه، اگر صادقانه نباشد در درازمدت راه به جایی نمی‌برد.^{۱۲}

اشکال سنتی و مستقیم آن به سمت شیوه‌های نوین و غیرمستقیم حرکت کرده است. به تعبیر دیگر می‌توان گفت هم‌اکنون نگاه متخصصان رسانه، به موضوعات پیچیده، ترکیبی و عمیق‌شده است و ما هر روز شاهد بروز تکنیک‌های جدید جنگ رسانه‌ای و ابداع شیوه‌های نوین تأثیر گذاری و همگرایی با مخاطب هستیم. اگر این سخن درست باشد که رسانه‌ها به ابزارهای تصویرسازی و تغییر تبدیل شده‌اند، امروز این ابزار در اختیار ما هم هست، ولی این سؤال پیش می‌آید که برنامه ما برای استفاده مطلوب از آن چیست؟

بی‌نوشت:

۱. این اصطلاح را نخستین‌بار خبرگزاری فرانسه از واشنگتن در باره این موضوع به‌کار برد و در واقع اشاره‌ای به انواع دیپلماسی آمریکا در گذشته دارد نظیر دیپلماسی پینگ‌پنگ درباره چین و دیپلماسی کشتی در خصوص ایران. برای مطالعه بیشتر: - Obama launches 'YouTube diplomacy'
- AFP - Mar 20, 2009
- youtube.com/user/whitehouse
- whitehouse.gov/Nowruz

۲. متن کامل پیام نوروزی اوپاما به ایران - شبکه خبری تابناک

<http://www.tabnak.com/nbody.php?id=1538>

3. Youtube Diplomacy

4. en.wikipedia.org/wiki/

این سایت تنظیمات زیادی ندارد و ساده است و کارکردن با آن برای کاربران مبتدی نیز امکان‌پذیر است. تنها کافی است آدرس ویدئو را بدهید نوع فرمت فایل مورد نظر را انتخاب کنید - ایمیل خود را وارد کنید - و منتظر ایمیل حاوی لینک دانلود بمانید.
۵. گوگل یوتیوب را خرید - روزنامه اعتماد ملی چهارشنبه ۱۹ مهر ۱۳۸۵

6. www.Yahoo.com

یاهو! وب‌سایتی است که از سرورهای مختلف میزبانی می‌شود. این وب‌سایت از پرطرفدارترین وب‌سایتهاست. خدمات زیادی توسط این سایت ارائه می‌شود. به صورت مختصر می‌توان به ایمیل، سرویس چت، ارسال کارت‌پستال، اخبار، امکان جست‌وجوی اینترنت و ... اشاره کرد. بیشتر سرویس‌های سایت به صورت رایگان ارائه می‌شود و البته کاربران مجبور به دیدن تبلیغات هستند.

۷. یوتیوب یاهو را پشت سر گذاشت - پایگاه اطلاع‌رسانی تخصصی فناوری اطلاعات - ۲۷ مهر ۱۳۸۷

8. Jane's Information Group

این موسسه تحقیقاتی - نظامی توسط فرد جان در سال ۱۹۸۸ میلادی در شهر لندن تأسیس شد.

9. Seymour Hersh

سیمور هرش متولد ۸ آوریل ۱۹۳۷ میلادی است. از مهمترین مقالات وی می‌توان به مقاله‌ای در خصوص جنگ عراق و زندان ابوغریب اشاره کرد. هرش که در حال حاضر در نیویورک زندگی می‌کند در مقاله‌ای که مجدداً باعث مطرح شدن نام وی در مطبوعات جهان شد، در خصوص تلاش‌های پنهان آمریکا برای تعرض به اماکن و تأسیسات هسته‌ای ایران نوشته بود که این مقاله بازتاب‌های بین‌المللی گسترده‌ای داشت و البته از سوی اروپا و آمریکا تکذیب شد. برای مطالعه بیشتر:

http://en.wikipedia.org/wiki/Seymour_Hersh

10. <http://www.presstv.ir>

۱۱. حسن عابدینی مدیر کل سابق خبر شبکه العالم و مدیرکل اخبار خارجی واحد مرکزی خبر، وی مطالعات گسترده‌ای در زمینه ژورنالیسم تلویزیونی دارد. نشانی وبلاگ عابدینی:

<http://abedini85.persianblog.ir>

۱۲. گفتمان قدرت هوشمند

<http://abedini85.persianblog.ir/post/159/>

یوتیوب در اختیار ما هم هست!

به نظر من شیوه‌های الفاء امروز بسیار متحول شده و در حقیقت از